کافیطوس را افرادونیز ماما خاتونک دحم جرجرا بزرگ سیاه میگویند وعاقر

یا من اظهر الجمیل وستر القبیح یا
من لم یؤاخذ بالجریرة ولم یهتک الستر
یا عظیم العفو یا حسن التجاوز یا واسع المغفرة
یا باسط الیدین بالرحمة یا صاحب کل نجوی ومنتهی کل شکوی
یا کریم الصفح یا عظیم المن یا مبتدیا بالنعم قبل استحقاقها یا سیدنا
ویا سیدنا ویا مولانا ویا غایة رغبتنا ربنا اسئلک یا الله الا تشوه خلقی بالنار

غرض ازین نوشته انکه چون

غرض ازین نوشته انکه چون

۳۷

عرف خاص نفت
دو ح نه

بسم الله الرحمن الرحیم

چنین گوید مولف کتاب که چون درین دیار زبان عجم معتاد است و درین کتاب اسامی ادویه بلغت عرب نوشته بود این فهرست نهادیم اسم ادویه بپارسی و عربی نوشته شده ما از آنجا معرفه اسامی هر چیز بپارسی و عربی معلوم شود و بآسانی در کتاب طلب توان کرد

باب الف

اطریلال	آب	آب الکامه
م	ما	ماء الکمه

آب نمک	آب گوشت	آب دهن	آب دمله
ماء الملح	ماء اللحم	لعاب	ماء الجبن
آب غوره	آبکامه تنگ	آب بن	آبگینه
امعاص	مری	ساذوران	زجاج

[illegible]

ابهر	آبنوس	ابریشم	اخسیون	اخنیوس
السعح	م	ابریسم	م	م
اذرکون	ادخر	ارغوان	اروانه	ادبه
اذریون	م	ارجوان	خزاما	جعده
ارده	ارسیران	ارمال	اریدبرید	ارزن
رهشی	زمان الحیه	م	م	دخن
ازدو	ازدو کاج	ازدو سداب کوهی	ازدو سداب	ازدو امرود
صمغ	صمغ الصنوبر	افیا	صمغ السداب	صمغ الکمثری
ازدو خطمی	ازدو آلو	ازدو تاری	ازدو بادام (السلاب)	ازدو سماق
صمغ الخطمی	صمغ الاجاص	صمغ عربی	صمغ اللوز	صمغ السماق
ازدو زیتون	اسپست	استه نانک	استخوان	
اصطرک	مصنعو (فصفصه)	لب الکرام	عظام	
استه خرما	استه هلیله	اسپرک	اسلیخ	
نوی التمر	نوی الاهلیلج	زریر	الحبة [illegible] (التیس)	

اسیوش	اسیوس	اسطوخودوس	اسارون
بزرقطونا	م	م	م
اسفاناخ	اسفند	اسفند اسفید	اسفرود
م	حرمل	حرف	قطاه
اشترمرغ	اشترغاز	اشه	اصابع صفر
نعام	م	اشق	م
آفتاب پرست	افیون	افسنتین	افتیمون
حربا	م	م	م
اقاقیا	اکرترکی	اکسرا	اَلُه
م	ودج	عاقرقرحا	عقاب
الماس	الی بابلی	الوسیاه	الوکرده
ماس	قراصیا	اجاص	شاهبلوج
الوچه	امرود	آمله	انگهان (انگدان)
ادرکه	کمثری	آملج	انجدان

اسفا

انگرد

انگژد و انگشت کنده	انجبار	انجره	انیسون	انگنگ
حلتیت	م	م	م	رایج اریج
انار شیرین	انار ترش	انار دانه	انگور	انجیر تر
رمان حلو	رمان حامض	حب الرمان	عنب	تین رطب
انجیر خشک	اندوده قوقو	انزرزا	آدورک	آدوشه
تین یابس	خند قوقو	حجر البقر	ضحع الدابا	صعتر
آهنگ	آهن ربا	آهن	آهوبره	باب البا
نوره	حجر المقناطیس	حدید	غزال	
بادزهر	بابونه	بابونه گاو	بانید	بالنگو
حجر التیس	بابونج	اقحوان	فانید	بادرنبویه
بارتنگ	باقلی	باقلی مصری و شامی	باقلی قبطی	بادنجان
لسان الحمل	باقلا	ترمس	جاسیه	م
بادآورد	بادروج	بادنجان دی	باروشیسن	بادام شیرین
م	م	کشینون	انجیص	لوز حلو

انجیر کله دزیری
نشاه انجیر

بادام تلخ   بادام کوهی بزرگ   باتو   باشه   بجور مریم
لوز مر   جلوز   دند   صقر   م

برنگ کابلی   برتراسک   برتراسک کوهی   برف   برنج
اربج کابل   برنجاسف   قیصوم   جلید   ارز

برگ بید   برگ شفتالو   برگ زیتون   برگ   بلوط
ورق الخلاف   ورق الخوخ   ورق الزیتون   ورق   البلوط

برگ کنار
ورق النبق

برگ کنجد   برگ گردکان   برگ آلو   برگ سرو   برگ مغیلان
ورق السمسم   ورق الجوز   ورق الاجاص   ورق السرو   ورق المغیلان

برگ رز   برگ کورک   برگ توت   برگ کوزک   برگ سفیددار
ورق الکرم   ورق الکبر   ورق التوث   ورق الغرب   ورق شجرة البق

برگ التنبول
بان تنبول

برگ درخت مصطکی   برگ بن   برگ خبار   برگ سوسن   برمو
ورق شجر مصطکی   ورق البطم   ورق الدلب   ورق السوسن   ونیخ کور الزنابیر

برستوک   برمرغها   برسیاوشان   بزباز   بزرک
خطاف   ریش   م   بسباسه   بزر الکتان

پسته   خارک   بسفایج   بست جو   بست گندم
فستق   بسر   م   سویق الشعیر   سویق الحنطة

بست سنجد
سویق الغبیرا

بست کنار   تخم کاهو   بست کدو   بست سیب   بسد
سویق النبق   بزر الخس   سویق القرع   سویق التفاح   مرجان

و کورک
والخروب

بشم   بزر المرو   بشکل بز   بشکل گوسفند   بشکل اشتر
صوف   مرزوش   بعر المعز   بعر الضأن   بعر الجمل

بست انار
سویق الرمان

بشکل سوسمار   بط   بقم   بک   بلنگ
بعر الضب   م   م   ضفدع   نمر

بلور
حجر البلور

بلوط   بلسان   بل   بلادر   بل شیرین   بلیله
م   م   طرابلث   بلیلج

پنبه دانه   پنبه   پنیر خشک   پنیر تر   پنیر مایه
حب القطن   قطن   جبن عتیق   جبن رطب   انفحة

پنیر مایه خرگوش   پنیر مایه خرس   بنفشه   بنجنگشت   بنقیه
انفحة الارنب   انفحة الدب   بنفسج   م

بوره بکار
بکار ؟

سنگ که بشیرازی اس سنگ خوانند بنفشه بنوسرخ بنکو
سامایج م عدس رازطونا

بوتخله بن بوره بورهٔ ارمنی بوزیدان
عدس مر حب البطم بورق نطرون نسحل

بوست نار بوست ترنج بوست تخم مرغ بوست گردکان سبز
قشر الرمان قشر الاترج قشر البیض قشر الجوز الاخضر

بوست بیخ کاسنی
قشر اصل الهندبا ؟

بوست گردکان خشک بوست بیخ انار بوست بیخ زرشک بوست بیخ کبر
قشر الجوز الصلب قشر اصل الرمان قشر الانبرباریس قشر اصل الکبر

ارعش
بوست بیخ کرفس بوست برنج بوست بیخ نی بوست مار
قشر اصل الکرفس قشر الارز قشر اصل القصب سلخ الحیة

بوتیمار
سنقنقور ؟

بوست بهار خرما بورهٔ واکسیره جوش رو بهار خرما بهار به
م کفری ؟ غزر م طلع ؟ ورد السفرجل

بهار امرود
ورد الکمثری

بهار سیب شقایق بهار بادام بهار انبر بهدانه
ورد التفاح ورد الدوا ورد اللوز سنبل الطیب حب السفرجل

بر

بهمن ؟

به بهمن سرخ و سفید به پیه گاو
سفرجل م م شحم شحم البقر

پیه بط
شحم البط
ص

پیه بز پیه مرغ پیه مرغ آبی پیه ماهی
شحم المعز شحم الدجاج شحم الاوز شحم السمک

پیه خر پیه خر گور پیه شیر پیه گوسفند
شحم الحمار شحم الحمار وحشی شحم الاسد م

پیه افعی
شحم الافعی
ص

پیه گاو کوهی پیه پیل پیه خوک پیه خرس
شحم الایل شحم الفیل شحم الخنزیر شحم الدب

پیه خرما پیه قاوندی پیه روباه پیه نهنگ
خار شحم قاوندل شحم الثعلب شحم التمساح

بیل بید مشک بید بیدگیا
فیل تداج خلاف ثیل

پیاز ملکه
الزیر بصل
ص

پیاز پیاز عنصل پیاز نرگس پروزه
بصل اسعنصل بصل النرجس م فرد ج ؟

بیخ بنفشه ... مار

بزر | بذر الخیر | بیخ مهک | بیخ تلیلیس
فه | خروع | اصل السوس | اصل اللفاح

لباج

بیخ لفاح مصری | بیخ یلکوش | بیخ سوسن سفید | بیخ راسن
بروج | اصل اللوف | اصل السوسن الابیض | اصل الراسن

بیخ فلفل | بیخ کبر | بیخ کاسنی | بیخ انجدان خراسانی
فلفلموم قلعلمونه | م | اصل الهندبا | انشزغاز

بیخ عرطنیثا | بیخ مغیلان | بیخ کرفس | ابیل کوش
اذریو | نبک | م | لوف

بسل زبره | بحک | بشش | بشش موش
فسل زبرج | کزب کند / نرکست کست | م | م

باب التا

توره | تخم کاسنی | تخم شود
حور بالل | بزر الهندبا | بزر الشبث

تخم کشوِد | تخم سداب | تخم کاهو | تخم کرز
بذر کشوث | بذر السداب | بذر الخس | بذر الجزر

تخم شلغم | تخم کزربی | تخم اسبت | تخم سیاز
بذر اللفت | دوقو | بذر الرطبه | بذر البصل

تخم کندنا | تخم کنکین | تخم انجره | تخم هلیون
بذر الکراث | بذر جرجر | بذر الانجره | م / بذر هلیون

تخم بلسان | تخم ترشیک | تخم خطمی | تخم کرفس
حب البلسان | بذر الحماض | م / بذر الخطمی | بذر الکرفس

تخم منک | تخم کرفس کوهی | تخم سنبان / کلتوان | تخم ترزه
بذر البنج | قطراسالیون | حب الرشاد | بذر الحرسل النجل

تخم نوند | تخم دل اشوب | تخم سیسنبر | تخم ریباس
بذر الحرمل | م / بذر سحکنت | بذر الفنجنکشت | حب الریباس

تخم کنکر | تخم کدو | تخم کوهو | تخم کاج
حب الخرشف | حب القرع | الکاکنج | حب الصنوبر

تخم مورد | تخم ابر | تخم ترخر | تخم وهل
حب الآس | لسان العصافر | قردماما | ابهل

تخم انده قوقو
بذر الهند قوقو

بذر التمام

تخم شاهسفرم (بذر الریحان) — تخم مرو (بذر المرو) — تخم خربزه ([illegible]) — تخم خیارزه (بذر القثا)

تخم خیار بالنگ (بذر القث) — تخم گل (بذر الورد) — تخم تورک (بذر الحرف) — تخم سپناج (بذر الاسفناج)

تخم کلم (بذر الکرنب) — تخم بنجنکشت (بذر الفنجنکشت) — تخم مرغ (بیضه) — تدری (تودری)

تذرو (تدرج) — تربره (فجل) — ترنج (اترج) — ترنگبین (ترنجبین) — تره خراسانی (بقله خراسانی)

ترخون (طرخون) — تربد (م) — ترس (م) — تنبول (تانبول) — تنکار (م)

توال مس (توبال النحاس) — توال آهن (توبال الحدید) — تورک (بقلة الحمقا) — توت سفید (توت حلو)

توت سیاه (توت شامی) — توت کل (توت وحشی) — توتیا (م) — تیغال (سکر العشر) — تیهو (طیهوج)

تخم خرو — بذر الخبازی
تخم چغندر — بذر السلق
بنجنکشت
ترشک — حماض بستانی
تگرگ — برد

[illegible]

باب الثا

ثفل نقره (خبث الفضه) — ثفل قلع (خبث الرصاص) — ثفل روغن زیتون (زنبار)

ثفل مس (خبث النحاس) — ثفل روغن زعفران (قدقو معا)

باب الجیم

جاخوشی (اجادشی)

جانخواب بک (طحلب) — جارکان (م) — جحو (قبره) — جرداسک (صرصر)

جنوز (خارس) — جنخ (زنج) — جرک گوش (وسیع الاذن) — جربش گوشت ([illegible]) — م سمس

چشمک (تشمیزج) — چشمک خروس (عیون الدیک) — چشم خرس (عیون الدب) — جغندر (سلق)

جفت بلوط (م) — جگر (کبد) — جگر مرغها (کبد الطیور) — جگر بز (کبد المعز)

جگر میش (کبد الضان) — جگر خر (کبد الحمار) — جگر سگ دیوانه (کبد الکلب الکلب) — جگر خوک صحرایی (کبد الخنزیر البری)

تلخ صفی — اسبوس
نیل م
جار النهر م
جراهک — جهلیح

جگر وزغه جگر کبک جگر گرگ جگر گاو و گوسفند کوهی
کبد الوزغه کبد الحجل کبد الذئب کبد الابل

جلغوزه جمس جمجم جمیز جبطیانا
حب الصنوبر الکبار م م م م

جنجل جنار جوبک اشنان جو
م ذنب ادرنو شعیر

جوبرسنه جوز القی جوز ماثل جواب
سلت م م بزر الشعیر

جوب قرنفل جوب سونز جیوه باب الحا
اصل قرفه القرنفل سنارون زیبق

حاشا حب النیل حب السمنه حب المحلب
م م م م م

حب البلسان حب المنشم حب القلقل حب الغار
م م م م

حبة السودا حب الراس حب البان حبار یی
م شونیز م م م

حبة الملوک حجر لیستی حجر علی حجر مشقق
ماهودانه م م م

حجر قبطی حجر لازورد حجر الاحمر حجر العقاب
م م لازورد م م التمکت

حجر القمر حجر حبشی حجر اسفیج حجر اناغاطیس حجر النز
م م م م م

حجر الکرک حجر الحوت حجر لاغیطوس حجر الکلب
م م م م

حجر حرفی حجر الافروح حرودن حرپا
م م سالامندرا م

حرف حرف الما حرجوان حرجوان
حب الرشاد م م مکرر

حلزون حرسل حلبو حلتیت

سنی بری

حماض الماء حماض حماحم حنا حوزرومی

حی العالم باب الخاء خار مهک خار خسک

نکاعی خسک

خاراور خاکستر خاکستر چوب رز خاکستر چوب بلوط

حاج رماد رماد حب الکرم رماد خشب البلوط

خاکستر کاه باقلا خاکستر نی خارپشت خایه مرغ

رماد تبن الباقلا رماد القصب قنفذ بیض الدجاج

خایه گنجشک خایه کبک خایه لقلق خایه مرغابی

بیض العصافیر بیض الحجل بیض اللقلق بیض الاوز

خایه بط خایه شترمرغ خایه گوساله خایه سگ آبی

بیض البط بیض النعام بیض العجل جند بیدستر

خاکستر اشیانه پرستوک
رماد عش الخطاطیف

خایه

خایه شتر خانق النمر خانق الذئب خانق الکلب

خصی الابل

خالاون خالدونیون خرزهره خربزه

دفلی بطیخ

خرکور خر خوک خرمک

حمار الوحش حمار بسر بسد

خرما هندی خرو خراطین خرنوب

تمر هندی خیار زر

خردل سفید خربق سفید خربق سیاه خرتوت

حرف خربق ابیض خربق اسود توت حامض

خره کنجید خرامغان خرگوش صحرایی خرگوش دریایی

کسب السمسم ارنب بری ارنب بحری

خرچنگ جوی خرچنگ هندی خروس خروکلس کن

سرطان نهر سرطان هندی دیک حنفا

خرچنگ سوخته
رماد سرطانات

خرف   خستق   خشخاش سفید   خشخاش سیاه   ش ش ش

چکر دانه فدطم

عصفر   خشخاش ابیض   خشخاش اسود

خشخاش رومی   خشخاش مقرن   خصی الثعلب   خصی الکلب

خشکنکبس خنکبجبس

خطمی   خلال   خلد   خلر   خمر   خمیر

خان

خمان   خندل   خندل بیابانی   خندروس

لبانی   خردل لبانی

خنثی   خولنجان   خون   خون سیاوشان

دم الاخوین

خون گاو نر   خون گاو ماده   خون آدمی   خون خرگوش

دم الثور   دم البقر   دم الانسان   دم الارنب

خون سنگ پشت   خون کنه   خون بک   خون کبوتر

دم السلحفات   دم القمل والقراد   دم ضفدع   دم حمام

بونا

خون شب پره   خون حیض   خون کاو کوسفند کوهی   خون راسو

دم خفاش   دم الحایض   دم الایل   دم ابن عرس

خون آفتاب پرست   خون ورل و حرذون   خون سگ دیوانه

دم الحربا   دم الورل والحرذون   دم کلب الکلب

خون خرس   خون خروس مرغ   خون بوف   خون خرف

دم الدب   دم الدیک الدجاج   دم البوم   دم الحملان

خون بز نر   خون بز ماده   خون بره   خون موش

دم التیس   دم المعز   دم الحمل   دم الفاره

خون خوک   خون ماهی   خوللو   خیار بالنگ

دم الخنزیر   دم السمک   برگ [illegible]   [illegible]

خیار زه   خیار کدو   خیار زه سفید   خیار چنبر

قثا   قطع رقی   قثاء الحمار   خیار شنبر

خیری   باب الدال   دارچینی   دارفلفل

خیری بوا

دارزود دارچینی صینی دارمک دادی

عرق الصفر ورقه الدارصینی ~~سوداب~~ م

داردشیشعان دانه موبز دانه امرود دانه لب

م حب الزبیب حب الکمثری حب السفرجل

دبق دج دراج عجم دروج عربی دردروغن زعفران

م م م م طلعه سلمانی

دردروغن زیت دردروغن سوسن دردسرکه

عکر دهن الزیت عکر الدهن السوسن دردی الخل

دردشراب درمنه ترکی درمنه کوهی درزن

دردی الخمر شیح ارمنی شیح جبلی علق

درد دیلمان درخت سپیددار درخت چنار درخت قطران

م درداز دلب سرتش سرای

درخت وزک درخت گز درخت زر درخت دبق

عرب عنب طرفا شجره کرم الشجصی

درخت

درخت طنک درخت شمشاد درخت زفت درخت مریم

ازاددرخت بقس ارزه شجره مریم

درخت عار درو بطارس درخت خطل درخت کاج

عار م سرو صنوبر

درخت بادامی تلخ درخت زقوم دستنبو دشبد

مرج خروع الکلبه دستنبویه کوارع

دل دلبعوث دله دلغین دلیش

قلب م دلق م م

دلیک دمتک کلنگ دماغ دماغ شتر

م طرد عبوه قطس م دماغ البعیر

دماغ مرغ خروس دماغ راسو دماغ اسپ

دماغ الدیک والدجاجه دماغ ابن عرس دماغ الخیل

دماغ شب پره دنقر دنبه دودالقرمز

دماغ الخفاش م الیه م

دوسرد م · دوه بس · دوال مشک (دوال الشنه) · دوشاب خرماهی · دسلان

قشوکران · الاشنه م · دبس

دورا · دوص · دوغ · دهان فرنگی · دیودار

رجه · م · مخنض · دهنج · م

دیلک · دولمه · دیغوجسن · باب الذال

رتیلا · م

ذاتی الکاسکندرانی · ذاقوراس · ذبل · ذراریح

م · م · م · م

ذفری · ذنب الخیل · ذوخمه الاوراق · باب الرا

م · م · م

رازیانه · رازیانه رومی · راقوته · راسو

رازیانج · انیسون · بنغ · ابن عرس

رامک · راسن · رب السوس · رنگ

م · م · عصاره الملک · مشکطرامشیع

اسمان ارسان

بحی

رجل الجراد · رجل الغراب · رخام · رشته

م زرنبع · م · م · اطریه

رطب · رعی الابل · رعی الحمار · رعاد · رفعه

م · م · م · م · م

رقاع یمانی · رنگ لاک · روباس · روغن کاو و گوسفند

م · لک · فوه · سمن

روغن کنجد · روغن زیتون · روغن زعفران · روغن چرک

شیرج · زیت · دهن الخلوق · زیت السودان

ربادام کوهی · روغن بلسان · روغن علی · روی سوخته

~~دهن البلسان~~ · دهن البلسان · اوحال · روسختج

روباه · روشنک · روباه ترانک · روده

ثعلب · شاطل · عنب الثعلب · معا

ریباس · رئة البحر · ریوند چینی · ریم آهن

م · م · راوند · خبث الحدید

ریحال ریحان سلیم ریحان الکافور ریتیانج ریحان کوهی
سزاز م م م بادروج

ریشک کهنه **باب الزاء** زاج سفید زاج سیاه کوهرانه
خرا قلقدیس زاج سودوس

زاج شتر دندان زاج سبز زاج سرخ زباد
قلقطار قلقند زاج سوری م

زبرجد زبد البحر زرین درخت زراوند گرد
م کف دریا م زراوند مدحرج

زراوند دراز زرده گوش زرد آلو زرشک
زراوند طویل وسخ الاذن مشمش امبرباریس

زره زرسنج زرنیخ زرنباد زرافه
دره ذهب م م م

زردک زعفران زغار کرم زفت رومی
طرغلودیس م خراطین م

زفت

زلبیا
زفت خشک زفت تر زلبیین زمرد زنیان
زفت یابس زفت رطب م م نانخواه

الکاف
زنگی دارو زنکباری زنجبیل زنجبیل الکلاب
اسولوقندریون قلقوشیا م م

زانج
زنبق زنگ آهن زنکار زنام دار زوفا خشک
م زعفران الحدید زنجار کادریوس زوفا یابس

زوفا تر زهره الملح زهره النحاس زهرها
زوفا رطب م م مرارات

زهره خرگور زهره آهو زهره عوج زهره خارپشت
مرارة حمار الوحشی مرارة الظبی مرارة الکبش مرارة القنفذ

زهره خرگوش زهره افعی و پلنگ زهره مردار خوار و دوبرا
مرارة الارنب مرارة الافعی و النمر مرارة الرخمه

زهره خرس زهره گاو زهره دکه زهره ماهی سبوط
مرارة الدب مرارة البقر مرارة التیس مرارة السبوط

زیتون
م

زهره خوک   زهره سگ آبی   زهره کفتار   زهره شیر
مرارة الخنزير   مراره الكلب الماء   مرارة الضبع   مرارة الاسد

زهره کلنگ   زهک   زیره   زیتون ری   زیت الالوان
مراره الكركي   لبا   كمون   زيتون الكلب   م

زیت انفاق   باب السین   ساج   سالامندرا ان
زيت الركان   م   م

سادج   سرز   سندان   سنبر   سپستان
م   طحال   حرف   حب بنور   م
قنب

سنبد   سپیداب   سداب   سریش   سرها
حرمل   اسفيداج   م   اشراس   روس

سنجر
م

سرموش   سرخرگوش   سرسوخته   سرکه   سرکه عضل
رأس الفاره   رأس الارنب   ابار   خل   خل العنصل

سرگین سوسمار   سرگین بز   سرگین گاو   سرگین میش
بعر الضب   بعر المعز   خثاء البقر   بعر الضان
حا

مرکی یم

سرگین گاو جبلی
بعر التیس م

سرگین اشتر   سرگین استر   سرگین پیل   سرگین خوک
بعر الجمال   بعر البرذون   زبل الفيل   زبل الخنزير
روث

سرگین کودکان   سرگین   سرگین موش   سرگین گرگ
زبل الاطفال   زبل   خرء الفار   زبل الذئب

سرگین زرازر   سرگین خر   سرگین سگ   سرگین مرغ و خروس
زبل الزرازر   زبل الحمار   زبل الكلب   زبل الديك والدجاج

سرگین ملخ   سرگین دوبرا   سرگین لقلق   سرگین کبوتر
زبل الجراد   زبل الرخمه   زبل اللقلق   زبل الحمام

سرگین گنجشک   سرگین پرستوک   سریشم   سریشم ماهی
زبل عصفور   ذرق الخطاف   غرا الجلود   غرا السمك

سرو کوهی   سرو   سرخ   سراج القطرب
عرعر   م   م   م

سرم   سرگل   سرنر   سیسالیوس   سطاریون
مناع   حب الكل   سمام   بر م   م
علیق الکلب

سطرانیون سطراطیوس سطاخیس سعد سفادیکوس
م م م م م

سقمونیا سقنقور سکبینج سک سک المسک
م م م م م

سلق سلیخه سلنداتیون سم بز سماق
م م م ظلف المعز م

سمکة الصیدا سمور سماروغ سنگ روستای سنگ بلور
م م م مرقشیثا حجر البلور

سنگ آتش سنگ یشب سنگ لاجورد سنگ رخام
حجر النار حجر الیشب م طین یمولیا

سنگ آسیاب سنگ جهود سنگ ارمنی سنگ مار
حجر الرحی حجر الیهود حجر ارمنی حجر الحیه

سنگ مثانه سنگ آهن ربا سنگ مرمر سنگ خون
حجر المثانه حجر المغناطیس حجر السطر حجر الدم
(الطرطا)

سک

سنگ کفشگران سنگ کارد سنگ برامی سنگ علی
حجر الاساکفه حجر السکین حجر البرامی حجر علی

سنگ سگ سنگ خروس سنگی که در دیگ حمام یابند سنگ
حجر الکلب حجر الدیک حجر الحمام حجر

اسفنج سنگ ماه سنگ پرستوک سنگ حبشی
الاسفنج حجر القمر حجر الخطاف حجر حبشی

سنگ زخم سنگ مغنیه سنگ پشت سنگ دان
حجر اعرابی مغنسیا سلحفات قانصه

سنبر سنا سنبل سنباده
سونبر م م سنبادج

سندروس سنجاب سنور سنجد ش ش
م م م غبیرا

سوزه سوسن سورنجان سوسمار
قناری م م ضب

سولان — م | سورنج — م | سورمه اصفهانی — اثمد | سیلیا — م

سپر — م | سیب — تفاح | سپیلان — نستق | سنگ گندم — ارانو

سیر — ثوم | سیرمو — اسقوربون | سپیده مار — اسود سالخ | سیاه دارو — نانخواه سقون

سنگ دوران — ساوادان | باب الشین | شادانه — شادنج | شاه دانه هندی — شاه نج صنوبری

سنق م

شاطل — م | شاهتره — شاهترج | شاهسفرم — م | شاه بلوط — م

بج هندی

شاه صینی — م | شافامیثا — عصاره مامیثا | شاخ گاو — قرن البقر | شاخ بز و گاو کوهی — قرن المعز والایل

شب پره — خفاش | شب یمانی — م | شبوط — م | شترمرغ — نعام

بحره

شجره آبی مالک — م | شحم حنظل — م | شراب انگور — خمر | شراب خرمای — نبیذ التمر

شراب مویزی — نبیذ الزبیب | شراب عسلی — نبیذ العسل | شراب دوشابی — نبیذ دوشابی | شراب نارگیل — نبیذ النارجیل

داذی م

شراب فانید — نبیذ الفانید | شبذه ورشن — هر صنفه وریه | شش روباه — ریة الثعلب | شش خرگوش — ریة الارنب

شش خرگور — ریه حمار الوحش

شش خوک — ریه الخنزیر | شقاقل — اشقاقل | شفترک — حصر | شفتالو — خوخ

شقردیون — م | شکاعا — م | شکر — سکر | شکنبه — کرش

شنبلید م

شکرسینک — حجر الغزالی | شل — م | شلغم — شلجم | شلک — سلم

شملک

سالج

شلیمز — حلبه | شمشاد — ... | شنگال — ابو خلسا | شود — شبت

نعوم

شبوق شهدانه شیلانه شیطرج شیرخشت
سع تب عناب م سرفه

شیرخشیر شیره نبات شیر شیرمرغ شیرشتر
م علق الطرزد لبن سرزق لبن اللقاح

شیربز شیرگاو شیرگوسفند شیرآدمی
لبن المعز لبن البقر لبن الضان لبن النساء

شیراسب شیرخر شیرجو شیریتوعات
لبن الخیل لبن الحمار (الاتن) کشک الشعیر لبن الیتوعات

باب الصاد صابون صبر صدف
م م م

صوف م

صدف البواسیر صعتر صندل سرخ و سفید صنوبر
م م صندل احمر و ابیض م

صمغ باب الضاد ضجاج ضفدع ضرب
رکو م م م

ضلع ضروع الکلبه ضیمران باب الطاء طالیسفر
م م شاهسفرم م

طاووس طالقون طباشیر طبرزد طبقا
م م م م م

طحشیقون طرسقوج طریغلن طراغیون طرلعان
م م م م م

طفک طلق طلیسیا طلا طوبلک
ازاد درخت م م م دلمسا قوای

طیلافون باب الظاء ظلیم ظبخ ظلف المعز
م م م م

ظیان باب العین عدس عروسک
م م موش

عنب الحبار م

طنبون

عرطنیثا عرن عرم عروس در پرده عرمص
م م م کاکنج م

عرق الخيار عسل عسل بلادر عصاره غافت

عصاره لحية التيس عصارة قثاء الحمار عصاره زرشك
عصاره انبرباریس

عصاره افسنتين عقيق عقرب عقرب دريائي
عقرب بحري

عكبر عليق علك عناب عنبر

عنبرى عنب الدب عود عود الصليب
جعده فاوانيا

عود بلسان عود الوج عود الحية عوسج ۞
وج

عيون الديكه باب الغين غوره غوره خرما
حصرم بلح

بوسه

غوشنه غوشه باب الفا فاسرا فاخره
فاخره

فاخته فاوح فالنجيقن فراسيون ۞

فرفيون فرنجمشك فطراساليون فطر ۞
افرنجمشك

فقاح اذخر فلنجه فلفل سياه وسفيد فلفل آب
فلفل اسود وابيض فلفلاماء

فلفل السودان فو فوفل فنك فندق فندق هندي
بندق بندق هندي

باب القاف قاقله قاقلى قالنجه ۞
عقبق

قسط قديد قرنفل قره قرط ۞
ماطف رجبن

قره العين قرانيا قراطارعون قرصعنه
م م م م

قرقمان قرمز قرظ قرطم بری قرون السنبل
م م م م م

قرط قرط قرف قسط قسوس
م م م م م

قسب قشارة الكندر قصب الذريرة قطران
م م م م

قطف قعبل قفر قفوزا فلقتى ش
م م م م م

قلقاس قلب قلقطار قليه قليميا
م م م مل اقليميا

قمری قنطوريون باريک وستبر قبيل قند
م م قنطوريون دقيق وغليظ نافخه

قنقهر قونى قوقاليس قوطوليدون قيشور
م م م م م

قيل قسوپس قيروطى

باب الكاف

زفت رطب م م

كاشنى شامى كاشنى كاوزبان كاشنى صحرائى
هندبا بسطانيا هندبا لسان الثور طرصقوق

كاورس ش كاونيطومك كازرك كاهو
جاورس سسم الوج خس

كاغذ ش كافور كاسم كاكل
قرطاس م م طفا

كبك ش كبوتربچه كبوتر كاسه سكنك
حجل فروخ الحمام حمام شقراق

كباريشكافته كبابه كباب كبك كر
فاغره م م دراج

قرار

ادارا ق دن الکلب

کسکج	کتان	کترا	کجله	کجو موش
م	م	م	قاتل الکلب	کاکیج
کج	کلک و قصک	کدو	کرکاس	کرسنه
جص	سع	ودع	قنطروی	م
کسنک	کردیا	کرمدانه	کرده	کرد آسیاب
	م	م	کلیه	غبار الرحا
کرتنه	کرنب رومی	کرم ابریشم	کرم درخت کاج	
اب تکاکه	قنبیط	دود القز	دود خشب الصنوبر	
کرک	کرکس	کردکان	کردکان هندی	
دیک	نسر	جوز	نارجیل	
کرکدن	کزالبر	کرنکبین	کرمازک	کرز
کرک	شنتاقل	م	جرمازج	جوز
کسته	کیلا	کشنیز	کشک	کشمش
حب الراعی	م	کزبره	اقط	قشمش

ابرکاکیا

کرز

کشوث	کعب خوک	کعب کاو	کف آبگینه
اکشوث	کعب الخنزیر	کعب البقر	مسحوقنیا
کف دریا	کف نمک آب	کفتار	کل خیری
زبد البحر	رغوة الملح	ضبع	کل خیری حمری
کل حنا	کل کیدی	کل کنده	کل پسنک
کل حنا فاغیه	کادی	کشنیج	غرار الحجر
کل سوسن	کل زنبق	کل باقلا	کل خشخاش
سوسن	زنبق	ورد الباقلا	ورد الخشخاش
کل انار	کل مسکین	کلاب	کل سرخ
ورد الرمان	نسرین	ماء الورد	ورد الاحمر
کلنار	کل صدبرگ	کل سورنجان	کل کلفس
جلنار	سیاهی	سبلند	طین کرفی
کل ارمنی	کل قبرسی	کل مختوم	کل حکمة
طین ارمنی	طین قبرسی	طین مختوم	طین حکمة

خرار الصخر

کلنار ر
جنبد الرمان

کل
ورد

کل شاموس کل رومی کل کرمی کل جزیره مصطکی
طین شاموس طین رومی طین کرمی طین بلد المصطکی

کل اوریطس کل مصری کل سرشوی سرخ شیرازی
طین اقریطس طین مصری طین فارسی

کل زرد کل نیشابوری کلنک کل گندم
طین اصفر طین نیشابوری کرکی بوره گندم

کلیل الملک کلف کوهی کم کماه کماشیر کمیزادمی
الکلیل الملک قطراساليون قشاد فطر ۲ بول الناس

کمیزکردکان کمیزچهارپایان کمیزشتر کمیزبز
بول الصبیان بول الدواب بول الابل بول المعز

کمیزسک کمیزگاو کمیزگاومیش کمیزخوک صحرایی
بول الکلب بول البقر بول الجاموس بول الخنزیر البری

کمیزخر کمیزکوهی کمه کناز کنار تر
بول الحمار سلاجم قراح سدره نبق رطب

کناز

کنارخشک کنجید گندم گنجشک
نبق یابس سمسم حنطه عصفور

کنکر کنکری کن اهیس کندش
حرشف صمغ حرشف امکحک کندس

کندر کندر دریایی کندنا کورند
صمغ البطم لبان کراث اسرنج

کوزبوا کوزقلا کوزکنا کوجخز
جوزبوا جوزالسرو جوزماثل جوجرة

کورکور کوگرد گوش ماهی گوشنه
جراد کبریت ودع حنظل

کوشت بالنک کوار کورک کوشت کوشت بره
لحم الاترج حرنوف کبر لحم لحم الحمل

کوشت کوسفند کوشت خوک کوشت بزنر وماده کوشت گاو
لحم الضان لحم الخنزیر لحم المعز والتیوس لحم البقر

کوشن
ادان

کوشت جمش
لحم الجاموس ۹

کوشت کوساله کوشت کاومیش کرنیک کوشت خصی کرده
لحم العجل لحم الجاموس زورود لحم الخصی

کوشت آهو کوشت خرکوش کوشت شتر کوشت خرکور
لحم الغزال لحم الارنب لحم الابل لحم حمار الوحش

کوشت کوسفند کوهی کوشت اسب کوشت خرس کوشت خر
لحم الکباس الجبلیه لحم الفرس لحم الدب لحم الحمار

کوشت شترکه کوشت کربه کوشت ددها کهربا کنزک دکنگز
لحم الدرور لحم السنور لحم السباع م جرجر

کبه کیاه لادن کیاه کس ویران کیل زرد ونرج
مصطکی قنسوس بکبکج رعرد جبل دلبنان

باب اللام لادن لاجورد لاغیه لالالا
م لازورد م م

لجام الذنب لعبه بربری لقاح لوبیا لوطوس لیمو
م سورنجان م م م م

بذر

باب المیم مازریون ماهی ماهیانه ماهی ربیان
ارسان جدوار سمک صحناه

ماهی اشنه ماهی طرخ ماهلو ماهیشا مارنک
رعنا طرخ حاما م سام ابرص
رینباس محماز

مار مهره مار مازو ماش ماش
حجر الحیه حیه عفص لبنی حامض م

ماشداورد ماهی زهره ماش هندی ماهیشا سرخ
کافیطوس ماهی زهره قنت ارغامونی

ماهیران ماء الکافور ماء اللزون ماء العسل
م م م م

مارجوبه مثلث مسک محموده محنلب
هیون م م سقمونیا م

محلب مخلصه مدیر مرجان مروارید
م م مداد بسد لؤلؤ

متنجن
مطنجن ۷

مرزنکوش مرداسنک مروجوش مروتلخ
اذان الفار مرداسنج مرماحور اسقوسا

مرد مهر مرانیه مرغز مرطیس
م م م م م

مران م

مرقشیشا مرمر مرکی مردارخوار مرغ خانکی
م م م رخمه دجاج

نوع الصاغیین
رنالی

مرغابی مرغ کردانده مرورشک مرگ موش کانی
اوز کرناج بزرالمرو سک

مرگ موش علی مست دوا مستعجل مس
دک بردک بارزبونا بوزیدان نحاس

مشک مشکک کوشت مصل مصطکی
مسک عصل م م

معده معاث هندی معاث مغز
م کلز م مخ

معز

مغز خسکدانه مقل ازرق مگس ملخ
لباب القرطم م زباب جراد

منک مسل دارو من مور مور
بنج بحه م م نمل
العطم
نمله

مو مورد بیابانی مومیایی مولو یدانا
م مورد اسفرم م م
بنه

موش دربندی موفیون مورد موم
بوش دربندی م آس نکه شمع

مومیای کوهی آدمی موش موی موش کور
فتوالیهود فاره شعر یربوع
خعاش

موش صحرایی مها ملیسن مسو سایله
خعاش م م لبنی
یربوع
میس

میعه مسورک مویز میخک
م منزنج زبیب قرنفل
میع

مینخته باب النون ناخن دو نارمشک

ناردین نارنج نان نارگیل نخود نکوس

نرک بلنک نرگس نشاسته نفار

نفط نفل خولعه نقره نمک

نمک هندی نمک نفطی نمشک نوشادر

نهنک نی نی شکر نیوند نیوند مرم

نیلوفر نیل باب الواو ودع

ورق هارشک ورق نکو ورس ورل ورق نوط

وغنه وسمه وشق وسل باب الها هدیه

هدهد هزارنوزه هرشه هرطان هر هزارخشان

هزارسعند هشت دهان هفت بیک هیکل هیون

هلیله زرد هلیله سیاه وموبرک هلیله کابلی هلیله کلی هوفاریقون

هیمر باب الیا یاسم یاسمین صحرایی

یاقوت یبروج ینبوع یربوع یشب یقطین

بنو

ينوت ٭ نيتون ٭ تم بعون الله تعالى وحسن توفيقه

خرنوب رافيا

سفوف دندان

کته نه کات است بنکری زاغ است تیله توطه طوطیا ... پوست هلیله یکدرم ناسپال یکدرم پوست نار یکدرم لود وزاج سه کیره آمله سه کیره دانه لاچی دام

بلیله مازو بل لوده جوره
سیم دام یکدم دام ابزه ادبی است
سه دام

اصداف الکلب اظفار الکلب اظفار الکلب ناخن بویا و ناخن برقی و ناخن بریان الفارسی
سنباج است سه بسان است ناخن دیو کویند اصنطرک را سترکا کویند و صمغ زیتون کویند

اصابع الصفات
فرنگک است و قرنفل بستانی نیز کویند

باب در مشکلات ادویه جمع اطبا و غیره درین باب مشکل مانده بودند

واین کمینه حقیر شمس الدین بن عز الدین بن جمال الدین بن کریم الدین الطبیب الکازرونی
عفی عنهم مدة بعدد سال در هند و عرب کردیده بودیم و از هر باب مشکل تحقیق کرده
از اطبا و طب النسا و عام و غیره هر میوهٔ از درختی چیده و این مشکلات جمع کرده
تا بر مسلمانان آسان بر آید چراکه بر جمله انسان واجبست و این تصنیف بیست
و نه حروف اورده از عربی و فارسی و هندی و این را تحفة النوادر مقبول الخواطر
انسانی نام کرده تا بیادکار بماند و هر کس که ازین مطالعه نماید مارا بفاتحه یاد کند غرض
غرض نقشیست کز ما باز ماند که عالم را نمی بینم بقایی والله الموفق والمعین

باب اول در حروف اسامی ادویه منسوب الف

انکبین و عسل شهد کویند و مدنیز کویند اسارون بهندی تکره کویند ابهل
بهندی هوپل کویند اسقیل بهندی جلهتر کند کویند اظفار الطیب بهندی نکهه کویند
ابریشم بهندی هیر کویند اترج بهندی بجوره کویند اکلیل الملک بهندی
تلکو و اسپرک نیز کویند الماس بهندی هیره کویند آس و مورد بهندی
موریون کویند انزروت بهندی پای زهو کویند اسفناخ بهندی پالک کویند

زاطريفل كويند وبليله وآمله

انكور بهندي نيله دال كويند اطريفل بهندي جوز كويند اقاقيان بهندي باولكه
بيل كويند ايارج بهندي پكال كويند ازرن بهندي چينه كويند اذان الفيل
بهندي فيل كوش كويند اسرنج بهندي سندر كويند اسفند سفيد بهندي
رايي اجلي كويند اسغيوش بهندي اسپغول كويند اشنه ودواله
بهندي چريله كويند اشقاقل بهندي راراكاري كويند اظفار الطيب
بهندي نكه كويند اوسطوخودوس بهندي كپري كويند افلاطون
ومقل ازرق بهندي كوكل كويند افتيمون بهندي دمنه كويند انجشك
بهندي تلجي كويند اغاروز بهندي بچ كويند الكمكت وبندق هندبت
وبهندي اريته كويند اصل فلفل بهندي پلپل مول كويند
اصل كرفس بهندي اجمود كه مول كويند اصل هندبا بهندي كهل
چيني كويند اصل ازيانه بهندي سونف كه مول كويند اوسبند
نوعي از نيلوفر هنديست وبهندي كمال ككري كويند اصل سوسن
بهندي جنيد كويند انجدان بهندي هنك كويند تمت
باب دوم در حروف الباء

بيد انجير بهندي ارندي كويند بسد ومرجان بهندي پروالي كويند بسباسه
بهندي جاي پتري كويند بقلة اليماني بهندي جولايي كويند بادرجويه
بهندي پيپري جنكلي كويند بورك بهندي سهجوله كويند بقلة الحمقا بهندي
لانيه كويند خرفه است بنجنكشت بهندي سنبهالي كويند برنك كابلي
بهندي بابرنك كويند برف بهندي پاله كويند مورد بهندي مورپوني
كويند بوره وبورق بهندي تيزي وشوره نيز كويند بادنجان بهندي
بنكن كويند بزرك بهندي السي كويند بزر البنج بهندي آزموده خراساني
كويند بزر كرفس بهندي اجمود كويند بندق هندي بهندي كبيج كويند واريته
بزر هندبا بهندي كاسني زيره كويند بيش بهندي بچناك كويند
بلادر بلاوه كويند بزر قطونا بهندي اسپغول كويند بيخ مهكل بهندي
جتيد كويند بزر الفناخ بهندي پالك بيج كويند بزر شبت بهندي سوه
كه بيج كويند بزر البطيخ بهندي كلنكره كه بيج كويند بزر الورد بهندي
كلعلي كه بيج كويند بزر القثا وخيارزه بهندي ككري كه بيج كويند بزر السلق
وتخم چغندر سالانه كه بيج كويند بزر الفجنكشت بهندي

بزر الانجره بهندی اکره که بیج گویند بزر الانجرج بهندی و عجمی خسک
کسو بهه که بیج گویند بزر الاسود و حبله هنکست بهندی نبسوت
که بیج گویند بزر الکتان و بزرک بهندی السی گویند بزر الفجل و تخم ترب
بهندی مولی که بیج گویند کوبن ابیر پرسیاوشان است بهندی ب
راجهنس و هنس راج گویند باقلای مصری و ترمس بهندی بالوله گویند
بزر المظ و باسی حب قلقل بهندی بیربیج گویند بزر خرفه بهندی
لانیه گویند بزر کرفس جنگلی بهندی اجمود جنگلی گویند بستان افروز
بهندی تاج خروس گویند بزر قطنا بهندی اسبغول گویند بزر کرفس بستانی جنگلی
بهندی جوری اجوان گویند بوزیدان بهندی کندوری
که جر گویند بزر خطل اندرانی که بات گویند بهندی بیزه گویند
بیضه و تخم مرغ و جا تخم مرغها بهندی اندره گویند

باب سوم حرف التاء

تنکار بهندی سهاکه گویند تربد بهندی نیسوت گویند و نیرکاوند
نیز گویند تودری بهندی بوتلی گویند تخم تریتیزک بهندی هلیم گویند

تخم شبت بهندی سوه گویند ترمس بهندی بالوله گویند تمر هندی
مبلی گویند تخم کاشنی بهندی کالی زیره گویند تخم خرفه بهندی لونیه بیج گویند
تخم نعنا بهندی تره که بیج گویند تخم سداب بهندی استاب که بیج گویند
تخم چغندر بهندی سالانه که بیج گویند تخم کنگر بهندی ارندی که بیج گویند
تخم مورد بهندی موریون که بیج گویند تنبول بهندی پان گویند ترمس
و باقلای مصری بهندی بالوله گویند توتیای هندی بهندی مورتوتو گویند
توتیای سبز بهندی کپری گویند توبال النحاس نخاله مس باشد بهندی تنبه
که پانبر گویند توبال الحدید و بیره آهن بهندی لهه که پانبر گویند توبال ملون
و عشر بهندی آک گویند ~~بهندی آل گویند~~

باب چهارم حرف الثاء

ثافسیا و صمغ سداب بهندی اسداب که گنده گویند ثعلب و روباه
بهندی سسه گویند ثغنا ریز و ... بهندی جیپره گویند
ثلثان طولیدون و فضا نیز گویند و آن عنب الثعلب است بهندی کیونی گویند
ثمرة الورع و جوز کابیل بهندی هو بیلی گویند ثغاء و خرفه بهندی
لانیه گویند ثمرة الشوک المصری جلنار است بهندی گلنار گویند ثمرة الدوم مقل

باب پنجم حرف ج

جوزبویه بهندي جاي پل گویند جوز القي بهندي مینهل گویند
جندبادستر بهندي خرمبا گویند جاورس بهندي کنکني گویند
جشمیزج وچشمک بهندي چاکسوي گویند جاد بهندي درخت گویند
جوز ماثل بهندي داتوره گویند جوز پارسي بهندي اکروت گویند
جوز هندي بهندي نارکیل گویند جدوار بهندي نربسي تنانه گویند
جاونهج وگاوزهره وحجر البقر بهندي روهن گویند جوز جندم
بهندي موجرس گویند جوزبویه وجوز الطیب بهندي جاي پل گویند
جوز القي وخربق سفید بهندي منیهل گویند جلجلان مصري بهندي بیشل است
بهندي بجناک گویند جوز المرج وحب کاکنج بهندي کالجي گویند جلبوب
لبلاب است بهندي امر دبیل گویند جدوار بهندي نربسي گویند

باب ششم حرف الحا

حنظل بهندي اندراین گویند حب صنوبر بهندي کنغول گویند حافر المهر سم خر است
بهندي سنکاوه گویند حافظ الخل وفرفیون بهندي لبان مغربي گویند

حب نیل وقرطم هندي است بهندي سمسوک گویند حب الخروع تخم بید انجیر
بهندي ارندي که بیج گویند حب کاکنج بهندي کالجي گویند حب السودا بهندي
کلنجي گویند حب الترشا حماض است بهندي چوکه بیج گویند حب الغلط ماش
هندي است بهندي ارد گویند حب الآس تخم مورد است بهندي موردین
که بیج گویند حب الرمان دانه انار است بهندي انار که بیج گویند حب الملوک
ماهودانه است بهندي جمال گوته گویند حب المحلب بهندي کیوبیه گویند
حب القنا مرزنجوش است بهندي مروه گویند حب البقر بابونه است
بهندي ستیلي گویند حب البطیخ تخم خیار کدو است بهندي کلنار که بیج گویند
حجر الحیه سنگ مارست سانپ که مهره گویند حصض ملي بهندي بهکر که رس گویند
حبق قرنفلي فرنجمشک است بهندي تلجي گویند حلزون صدف است بهندي سیپه گویند
حلتیت انگوزد است بهندي هنگ گویند حلبیت سورنجان هندي است
بهندي سنگاره گویند حطل بهندي اندراني گویند حماض بستاني بهندي چوکه گویند
حراشا خرد است بهندي رایي گویند حلبه شلت است بهندي میتي گویند
حدید آهن است بهندي لوهه گویند حجر الشجر بسد است بهندي پروالي گویند
حي العالم بهندي امرتبیل گویند

باب هفتم حرف الخا

خار وخسک بهندي کوکرو کوینذ خسک بهندی کسیبه کوینذ خردل بهندي رایي کوینذ خرها بهندي کجور کوینذ خیار چنبر بهندي کرماله کوینذ خون سیاوشان بهندي بیره دوکان کوینذ خرکوش بهندي سسه کوینذ خیار بادرنک بهندي کلکري کوینذ خیار تاخ وخطل بهندي اندراین کوینذ خون جله بهندي لوهي کوینذ خیار کوو بهندي ککلنکره کوینذ خبازی بهندي ساک کوینذ خیربوا بهندي الاچي کوینذ خولنجان بهندي خالجه کوینذ خراطین بهندي کنجوره کوینذ خون سیاوشان ودم الاخوین بهندي بیره دوکان کوینذ خرزهرج بهندي کنیر کوینذ خردل سفید بهندي رایي سفید است واسغندان نیز کوینذ خیربوا و قاقله صغار بهندي الاچي کوینذ خبث الحدید بهندي لوهیکه میل کوینذ

باب هشتم حرف الدال

دارفلفل بهندي پپلیه دراز کوینذ دارچینی بهندي تجه کوینذ دادي بهندي داودي کوینذ دواله بهندي چیربله کوینذ دم الاخوین بهندي هیرح دوکان کوینذ دوراج بهندي بتیره کوینذ دورونج بهندي اتوسس کوینذ

باب نهم حرف الذال

ذهب بهندي سونه کوینذ ذنکی فراسالیون بهندي اجمود کوینذ ذقوي نوعي از سرابست بهندي اسداب جنکلی کوینذ ذهب زراست و طلا بهندي سونه کوینذ

باب دهم حرف الرا

رازیانه بهندي ورالي وسنوت نیز کوینذ راوند چیني بهندي ریوند چیني کوینذ رایخ ازکبل بهندي نارکه کوینذ رازیانج رومي بهندي سنوت رومي کوینذ رازیانج شامي بهندي سنوت شامي کوینذ راسن زنجبیل شامي کست سندهي شامي کوینذ راتیانج وزنکباري بهندي لاهي کوینذ رب سوس ومهک بهندي جنیذ کرس کوینذ رته بندق هندیست بهندي اریه کوینذ رشاد خرفست بهندي هلیم کوینذ رادق عنب الثعلبست بهندي کیوانی کوینذ رقون خاست بهندی مهدی کوینذ رقاع یمانی بجوز القی باند بهندي مینهل کوینذ رماد القصب بهندي بازکه راکل کوینذ وجله خاکستر در هند راکل کوینذ رئة البقر وشش کاو بهندي کلیجه کاو کوینذ وجله ریها کلیجه کوینذ

باب یازدهم حرف الزا

زاغ سفید بهندي پهتکري کوینذ زیبق بهندي پاره کوینذ زنجبیل بهندي سنت کوینذ و ترش ادرک کوینذ زرنباد بهندي کجور کوینذ زنبت بهندي داک کوینذ زجاج والکبن بهندي کاج کوینذ زرنب بهندي بیر پیچ کوینذ زرنیخ اریال بهندي وزرنیخ سرخ غنسل کوینذ زیتون بهندي تیل

بهندي لا ... کوینذ

زعفران حدید بهندی لوحه که زعفران گویند زبل و سرکین بهندی جهالید گویند

باب دوازدهم حرف السین

سم بهندی بجنگ گویند سنبل الطیب بهندی جهره گویند سهب بهندی شیشه
گویند سیاه دانه بهندی کلونجی گویند سیلقون بهندی سندر گویند
سفند سفید بهندی دابی اجلی گویند سادج هندی بهندی
تمال تیر گویند سانقریو سیاوشانست بهندی راجهنس گویند سپستان
بهندی گوندی گویند سیرداس و پنجکشت بهندی سنبالی گویند
سرطان بحری (بهندی) تینوک گویند سطراک سطواک نیز گویند و آن زر
نبادست بهندی کجور گویند سداب بهندی اسداب گویند سعتر
بهندی سانئل گویند سقنقور بهندی ریک ماهی گویند سکر و شکر
بهندی شکر تری گویند زنجفر و شنکرف بهندی انکلو گویند سرنج
بهندی سندر گویند سمک ماهیست بهندی ماجلی گویند سمسم و کنجد
بهندی تلی گویند سم سمک و ماهی زهرج بهندی کاکپل گویند سنا
مکی و هندی نیز باشد بهندی داتن که یانز گویند سکو مرکب است از شیره (طباشیر)

وبهندی

و بهندی آمله کرس گویند سویق النبق و پیت کنار بهندی پیپه پر گویند
سنفور دیون بهندی لسن جنگلی گویند و آن توام بریست سعد هندی
بهندی موت گویند سقاقل بهندی داراکاری گویند سرساد پنجکشت
بهندی سنبالی گویند ساق البقر و ساق گاو بهندی کاکه تنگی گویند سرطان
هندی بهندی کیکره گویند

باب سیزدهم حرف شین

شبت بهندی سوه گویند شملیت بهندی میتی گویند شخار بهندی
سهاگه گویند شقاقل بهندی داراکاری گویند شادنج بهندی جاکسوی
گویند شاه انجیر نوعی از انجیرست بهندی کولر گویند شاب (رومی فلفل) سفید سفیدست
بهندی موجه کنلو رگویند شب انواعست بهندی پنهکری گویند شباب
درخت ماهودانست بهندی جمال گوته که جار گویند شجرة الله درخت ابهل (است)
بهندی هوبیل که جار گویند و این صنوبر هندیست شجرة البارده لیلابست
بهندی امود بیل گویند شجرة اطحال بهندی بندال گویند شجرة الابراهیم
بهندی سنبالی گویند (جار) شجرة الدبق درخت سپستان است بهندی کوده که
جار گویند غرض از شجر آنست که تا معلوم شود که درخت و شجر بهندی جار گویند

شحم الغنم پیه گوسفند است بهندی بکریکه جربی گویند شحم الحمار پیه خر است
بهندی گدره که چربی گویند شحم الدجاج پیه مرغ است بهندی مرغی که چربی گویند
شحم الفیل بهندی هتی‌که جربی گویند غرض اکه تا معلوم باشد که شحم
و پیه در هند جمله جربی گویند شحم الحنظل بهندی اندرایی گویند شمع موم است
بهندی مین گویند شمار و رازیانه بهندی سونف گویند شبطیخ
بهندی چترا گویند شوکة الجمل خار اشتر است بهندی اونکنا گویند
غرض ازین شوکه آن بود که تا معلوم شود که شوکه و خار بهندی کانتا گویند
شخار و تنکار بهندی سهاگه گویند شیت و لعجوزه و آقشه بهندی
جربله گویند اشیان و دم الاخوین بهندی هیرم دوکان گویند شیح الجبلی
فلفل سیاه است بهندی مرچه گویند

باب چهاردهم حرف الصاد

صبر بهندی کنوار گویند صاب و قثاء الحمار بهندی زنکنی گویند صابر
تمر هندی بهندی امبلی گویند صبر سقوطری بهندی ایلیا گویند
صدف البواسیر بهندی سیپه گویند صفینه درخت ابهل است
بهندی هوبیل گویند صمغ المحروث و حلتیت بهندی هنگ گویند

صمغ عربی

صمغ عربی بهندی کوده باول گویند صمغ اللوز بهندی بادامکه کوده گویند
صنوبر و کاج بهندی هوبیل که جار گویند صمغ صنوبر و رانیانج بهندی
لامی گویند صمغ سداب بهندی اسدایکه کوده گویند صندل سرخ بهندی
رتجندی گویند

باب پانزدهم حرف الضاد

ضجاج اسم جمله درختانست و بهندی جمله درختان جار گویند ضرب
گفته اند که عسل است بهندی شهد گویند ضومن و خوک بهندی سور گویند
ضرس العجوز خسکست بهندی کسوبه گویند ضغابیس است بهندی
بجاک گویند ضفدع و غوک بهندی کیکره گویند ضغابیر الجن و بر سیاوشان
بهندی هسراج گویند

باب شانزدهم حرف الطا

طلق بهندی ابرک و بهول نیز گویند طالیسفر بهندی انکتا گویند طاووس
مرغیست که بهندی مور گویند طارطغه ماهوبدان باشد بهندی جمال کوته گویند
طالقون بهندی ماری تنبه گویند طاریقه دندانست بهندی دات گویند
طبقا نوعی از گندم است بهندی کیون گویند طبرزد بهندی سودالان
گویند طبیخ و بطیخ بهندی کلنکره گویند طحاک ... بهندی بدپه گویند

طراطور لعاليش وفودنج بهندي تروبودنه نيز كويند طرفان
وكز بهندي هوبيل كويند طوو علو وقطس وكبخشك عصفور است
بهندي جيپر به كويند طمراوخروع وكنتون بهندي ارندي كويند
طرخشقوق وهندباي بروكاشني بري بهندي كلاجيني كويند طلح
بهندي كيلر وموز نيز كويند طواره بيش است بهندي بجناك كويند
طوليدون عنب الثعلب است بهندي كبواني كويند طلاقون نوعي از جي علم است
بهندي امردبيك كويند طين حمله كلها است وحماكل بهندي ماتي كويند

باب هفدهم حرف الظا

ظفراو فودنج وبري بهندي بودنه بري كويند ظفير العجوز بهندي كفنه شد
ظلوالملغر سيم مزاست بهندي بكوبكه باك كويند طلف النيس سيم كه است
بهندي بكوه كه باك كويند ظيان ياسمين است بهندي ملوبك كويند

باب هشتدهم حرف العين

عنزروت بهندي پارهو كويند عنب الثعلب وراتوبك بهندي كبيوني كويند
عود بهندي تيليا كويند عود الوج بهندي بج كويند عود الدرقر اصل الاجلانست
بهندي هنك كه مول كويند عود القرع بهندي عاقرقره كويند

عنيم جلنارست بهندي كلنار كويند عوسج نوعي از سمغ مغيلانست بهندي
كوند باول كويند عنكبوت لعب بربري است وآن سودنجان مصريست
وهندبان الاجي كويند عفص بپارسي مازو وبهندي مايپل كويند عقرب
بهندي بچو كويند عقيد العنب وربالعنب وآب انكور بهندي داكه رس
كويند يامعلوم باشد كه جمله عصارها بهندي رس كويند
عصفور كبخشك بهندي جرهيه كويند عسل بلادر بهندي بلاون كه رس كويند
عروق الصبا غين زردجوبه است وبهندي هلد كويند عروق الكافور
وزرنباد است بهندي كچور كويند عنب بهندي داك كويند علق جمله صمغ
بود وبهندي جمله صمغ كند كويند عجب وحب النيل بهندي سمدسوك كويند عما
دندانست بهندي دات كويند عدس سرخ وماش سرخ بهندي
مسور كويند عدس وماش بهندي مانك كويند عنصوب ومرزنكوش
بهندي مروه كويند عيشام عين الاب بهندي رجخذن كويند
عيون الايك وچشم خروس بهندي كونكچي كويند

باب نوزدهم حرف الغين

غاغه بهندي بودنه كويند غبار الرحا وكرد آسيا بهندي جكي كه دول كويند
غراء الجلود وسريشم بهندي سريش كويند غري سمك وسريشم ماهي بهندي
مربس ماجلي كويند غريب نوعي از انكور سياهست بهندي كاله داك كويند
غزال وآهو بهندي ارن كويند غليجن وفودنج بهندي بودنه كويند غوك
صفدعست وسرطانست بهندي كيكره كويند تمت

باب بيستم حرف الفا

فلفل موية بهندي پلپل مول كويند فجل وتوب بهندي مولي كويند روناس
بهندي فوم كويند فلفل سياه بهندي مرچه كويند فودنج بهندي بودنه
كويند فلفل الخواص ماهودانست بهندي جمال كوته كويند فلفل ابيض
بهندي مرچه كنكود كويند فلفل موية بهندي پلپل مول كويند فضه
ونقره بهندي روپه كويند فطراساليون بهندي اجمود كويند
فرفين وبقلة الحمقا بهندي لونيه كهچ كويند فرسلون وطلق
بهندي ابرك كويند فربيقه وحليه بهندي مبني كويند فرنجشك بهندي
تلجي كويند فيلزهرج درخت حضض است بهندي ننكوه كرس كويند

نبز

فيل بهندي هتي كويند فاعيه پنج نيلوفر هنديست بهندي كلكي بليذ كويند

باب بيست ويكم حرف القاف

قسط شيرين بهندي اپلوت كويند قسط تلخ بهندي كوته كويند ~~روناس~~
~~بهندي فوم كويند~~ قاقلا صغار بهندي الاحين كويند قاتل النحل نيلوفرست
بهندي كهال كنكري كويند قراض بابونج است بهندي سنيلكي كويند قرول
وبسد بهندي پروالي كويند قرطم وخسك بهندي كسونبه كويند قرطم هندي
حب نيل است بهندي سمن سوك كويند قرنفل بهندي ليونك كويند
قرنفل بستاني فرنجمشك است بهندي تلجي كويند قثاء نعام حنظلست
بهندي اندراني كويند قاقياف بهندي باول كه پل كويند قرقرون
معد است بهندي مون كويند حب فلفل بهندي پپيچ كويند قلقطار
نوعي از زاغست بهندي بتكري كويند فلن ماهندي است بهندي ادرك كويند
قصب ني است بهندي باذ كويند قصب السكر ني شكر است بهندي
شرلي كويند قصب زريره بهندي كرياته كويند قسط شامي بهندي
كوته كويند قسط هندي بهندي اپلوت كويند تمت

باب بیست و دوم حرف الکاف

کبوبت زرد بهندي کنذهنک کویند کل دمهاتکی بهندي دادي کویند کزمازو

بهندي هوبیل کویند کادي کل کیتکی است بهندي کیوره کویند کافورجي

بهندي کافورجودانه کویند کاوچشم بهارست بهندي کرنکه پول کویند کبد الطور

جکر مرغ باشد وجمله جکر کند باشد و بهندي کلیجه کویند کبابه حب العروس

است بهندي رنجذن کویند کاوزهج وجاوزهج حجر البقر است

بهندي روهن کویند کاکنج بپارسي عروس درپرده کویند و بهندي

کاکجي کویند کالن مغاشت و هندبیست بیربیج کهول کویند کاوزبان

ولسان الثور بهندي کوکرنده کویند کل کل مقلاست بهندي کوکل کویند

کشمش بهندي داک کویند کربزالبیر پرسیاوشانست بهندي راجهنس کویند

کزمازک ثمرة الطرفان است بهندي هوبیل کویند ~~کربزالبیر~~ کورکور صنوبراست

بهندي هوبیل که جار کویند کرنب الماي نیلوفرست بهندي کماک کری کویند

کحیلا لسان الثوراست بهندي کوکرنده کویند کحل فارسي انزروت

است بهندي پاي رهو کویند کحل سودان چشمیزج است بهندي

چاک

جاکسوي کویند کحل خولان حضض مکي است بهندي بنکت که رس کویند

کوزکندم وجوز جذم بهندي موجرس کویند کندر ولبان شحري بهندي

چیل کویند کوز مقلست بهندي کوکل کویند کهلم بادنجانست

بهندي بنکن کویند

باب بیست و سوم حرف اللام

لادن بهندي عنبرلادن کویند لحیة الحمار وکوبره البیر پرسیاوشانست

بهندي راجهنس کویند لحم الابل کوشت کاواست بهندي کاو که هرن کویند

لحم سنور کوشت کربه است بهندي بلایي که هر کویند مقصود آنست

که تا معلوم باشد که جملهء کوشتها بهندي هره کویند لباب القرطم مغز خسکدانست

لبن البقر شیر کاوست بهندي کاکه دود کویند لبن النسا شیر دختر انست

بهندي بیتي که دود کویند لبن الخیل شیر اسب است بهندي کوره که دود کویند

لبن الیتبوعات هر درختي که ازو شیره باشد فلان جار که رس یعني فلان

درخت را شیره کویند لبن الحامض دوغست بهندي جاج کویند لبن رایب

که معلوم باشد که جملهء دوغها جاج کویند ولبن نیز شیر باشد و جملهء شیرها نیز

دود کویند مثلا کویند فلانه شیر فلان که دود کویند

لباب القمح ولباب حنطه وشیره گندم نشاسته گویند بهندی نشا گویند
لسان العصافیر بهندی اندرجو گویند لولو مروارید ست بهندی موتی گویند
معلوم باشد که جمله مرارات

باب بیست و چهارم حرف المیم

ماهی زهرج بهندی کاکه پل گویند مامیثان ساذج هندی است
وبهندی تمال تپر گویند ماسندون دوای هندی بود که روغن از وی
گیرند بهندی کل چنپه گویند ماش دوای بهندی بود ملنگ گویند
بهندی مانک گویند ماش هندی قلتست بهندی ارد گویند مای وآب
بهندی پانی گویند مرزنجوش مخض دوغست بهندی چاج گویند
بهندی مروه گویند مرماخور بهندی سون مکی گویند مرقشیشا
بهندی مروه خراسانی گویند مرارات زهره است معلوم باشد که جمله
مرارات و زهره از هر جانور و هر چه باشد آنرا پته گویند و پته نیز
گویند مرتد جوز ماثل است بهندی داتوره گویند مرار الصحاح
ومرار الصحو زنین خطلست وبهندی اندرانی گویند مشک بهندی
کستوری گویند مشمش میویز است بهندی داکل گوینه

بروز نجوش بردارد بوقت خواب و مجامعت آورد که سخت نیک است صفت
دوایی دیگر که فرج را تنگ کند بگیرد مشک و زعفران و سک و قلقل از هر یکی جزوی
پس بقدر کفایت شراب ریحانی بران ریزد سه چهار جوش بجوشاند و پارهٔ جامهٔ
کتان دران شراب بیاغارد و نگاه دارد بوقت حاجت پاره ازان جامه برد
و بجوشن بردارد پیشتر از مجامعت که فرج را تنگ کند و بوی آنرا خوش گرداند
صفت دوائی دیگر بگیرد رامک و قاقیا و سنبل و سعد همه را نیک بکوبد و با شراب
بسرشد و به پشم پارهٔ دران بیاغارد و بجوشتن بردارد که سخت نیک است صفت
دوائی دیگر بگیرد سرمه و مردارسنگ و آبگینه همه را نیک بسایدو با شراب ریحانی
بسرشد و همچون دانهٔ خرما شافها سازد و بجوشن بردارد که سخت نیک است صفت
دوایی دیگر بگیرد زاج و شبت از هر یکی جزوی و هر دو را نیک بساید و بآب غوره بسرشد
و همچون دانهٔ خرما شافها سازد و بجوشتن بردارد که بغایت است صفت دوایی دیگر بگیرد
شب و مازوی بی سوراخ و قلشد از هر یکی جزوی و همه را نیک بکوبد و با شراب
بسرشد و همچون دانهٔ خرما شافها سازد و بجوشتن بردارد صفت دوائی دیگر بگیرد
مازو و شب و سعد و تفاح مرادفر و برگ سوسن از هر یکی جزوی و همه را نیک بکوبد

وباگلاب بسرشند وبخویشتن بردارد واگر خواهد این داروها را بپزد و بدان فرج را
بشوید که نیک وآزموده است صفت دوائی دیگر که فرج را تنگ کند بگیرد سل وقرنفل
ومازو واستخوان سوخته از هر یکی جزوی همه را نیک بکوبد وبا آب مورد بسرشند وکتان
پارهٔ دران بیاغارد وبخویشتن بردارد که درغایت است صفت دوائی دیگر بگیرد
گنجشک نر وآنرا بسمل کند وخشک کند وچون سرمه بساید وباشراب بسرشند وبخویشتن
بردارد که سخت نیک است صفت دوائی دیگر بگیرد عاقرقرحا وعصارهٔ [illegible]
وشراب صرف مقدار نیمن ومورد دانه پنج درم جمله را بجوشاند ودروی نشیند که
بغایت تنگ شود چنانکه بدرجهٔ دختری رسد صفت دوائی دیگر بگیرد گلنار وکهربا
ومشک وسنبل از هر یکی دو دانگ همه را خرد بکوبد وبشراب صرف تر کند وبه پارهٔ پشم در خریطه
نهد که بغایت تنگ شود وگرم وخوش بو گردد صفت دوائی دیگر بگیرد قدری غالیه و
باشراف صرف بیالاید وبه پشم پاره بخویشتن بردارد که تنگ وگرم کند صفت
دوائی دیگر بگیرد زهرهٔ خروس وقدری مشک وآنرا بروغن رازقی یعنی روغن
یاسمین بیامیزد وبپارهٔ پشم بخویشتن بردارد که سخت تنگ شود ولیکن آبستن نشود
صفت دوائی دیگر بگیرد کندر دانه وعنبر ومشک وعود وهمه را بکوبد ونیک بساید از هر یکی

گندم سفید کوه

صفت هریسه که منی را بیفزاید وذکر را سخت کند گندم کرده یکمن
گوشت فربه دومن ونیم وبرهم زنند تا مهرا شود وسر دیگ محکم بگیرند وبیاورد
شیر گاو تازه وبا چندان آب دردیگ کنند ومقدار ده استار جوز بویا | جوز هندی
وده استار بسباسه بطبخ بهم بجوشاند پس هریسه را بکفچه برهم زنند چندانکه
عادت است پس اخلاط جوکشیده دروی کنند وباز دیگر بکفچه
بزنند ویکدرم دارچینی وتیم درم خولنجان خورد بکوبند وبکی پزد | وبه پزد
وبر سر هریسه کنند روغن بمقدار حاجت بروی افکنند
وبخورد بامداد وشبانگاه قوت عظیم در مجامعت پدید آید ومنی را
زیادت کند وذکر او اعضای رئیسه را قوت دهد وامساک نیکو
باز دارد وگرده ومثانه را گرم کند وتن را نرم وفربه کند وباه را
قوت دهد ونشاط آورد خاصه زنان را که فربه شوند ونیکو روی
وسرخ وسفید وگرم اندام وبالذت گردانند وموی را دراز
کند وریختن موی را سود دارد ودیر سفید شود وصفرا وسودا
ببرد وتری طبع از زنان ببرد وچون مداومت نمایند
چندانکه خواهند مجامعت وجماع کنند فرو نمانند والله اعلم بالصواب
فصل در آنکه کسانی هستند که جماع ایشان را نشاید چون
کودک ونارسیده وبیمار وخسته وشب بیدار رفته یا یا ستا تخمه

وکار بسیار کرده و خون بسیار رفته و رنج کشیده این جمله را احتراز
اولیتر و در گرمابه نشاید بعد از عرق جماع کردن علی الخصوص
کسی را که بتکلف قائم شود و کسی را که طعام در معده
هضم نشده پس اگر کسی خواهد که جماع بسیار کند و ازان
فرو نماند او را از ده چیز احتراز باید کرد اول بول باز داشتن
و جنانه دوم دویدن و پیاده رفتن سیم عرق بسیار کردن
چهارم بشب بیدار بودن پنجم آب بسیار دوانیدن
ششم قی و اسهال بسیار کردن هفتم بر پهلو مجامعت کردن
هشتم ترشیها بسیار خوردن نهم اندر مهتاب بسیار بودن
دهم وقت تشنگی آب گرم خوردن این همه آنست که قضیب را
سست کند و منی را کم کند و درین باب اعتماد بر بسیار
و گرمی حرکت قضیب انگیزد و اوعیه منی شهوت آرد
و اشتیاق آورد وبالله التوفیق